

OPTOMETRIAN EETTINEN NEUVOSTO (OEN) TOIMINTAKERTOMUS 2019-2020

OPTOMETRIAN EETTISEN NEUVOSTON JÄSENET 2019 - 2020

Varsinaiset jäsenet:

Tiina Toivonen, lainsäädäntöasioiden päällikkö, Suomen Yrittäjät, OEN:n puheenjohtaja
Jari Ahlgren, optikko, optometristi, B.Sc. in Optometry (U.S)
Satu Autio, optometristi YAMK, lehtori Metropolia Ammattikorkeakoulu
Merja Kuusela, optometristi, koulutuspäällikkö
Ulla Wiklund, LL, silmätautien erikoislääkäri, Suomen Silmälääkäriyhdistys ry (SSLY) jäsen

Asiantuntijajäsenet:

Soile Lindstedt, järjestöpäällikkö, ERTO
Panu Tast, toimitusjohtaja, NÄE ry

Muut asiantuntijat; perustajayhdistysten hallitusten edustajat:

Erkki Tala, optometristi, NÄE ry:n hallitus > 15.4.2019 alkaen
Tuomo Turpeinen, B.Sc in Optometry (U.S), SOA ry:n hallitus

OEN sihteeri:

Tarja Paussoi, NÄE ry

VALVIRAN LAUTAKUNNAN JÄSENET

Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto VALVIRAN terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan OEN:n nimeämät jäsenet kaudelle 1.3.2020-29.2.2024 ovat; varsinainen jäsen Merja Kuusela, varajäsenet Jari Ahlgren, Satu Autio sekä Erkki Tala ja Tuomo Turpeinen.

TOIMINTA

Optometrian Eettisen Neuvoston jäsenten toimikausi alkoi 1.2.2019 ja päättyi 31.1.2021. Jäsenten toimikausi on kaksi vuotta ja jäsen voidaan valita uudelleen seuraavaksi toimikaudeksi. Seuraavalla toimikaudella 1.2.2021-31.1.2023 jatkavat lähes kaikki nykyiset jäsenet. Silmätautien erikoislääkäri Ulla Wiklund jäi pois OEN-toiminnasta ja SSly on nimennyt 1.2.2021 alkaen OEN:n silmälääkärinä Jussi Paternon. OEN sihteerimme Tarja Paussoi jäi viettämään ansaittuja eläkepäiviä ja uudella kaudella OEN sihteerinä toimii Taina Lehtovaara, koordinaattori, NÄE ry.

OEN:ssä on perustajayhdistysten hallintojen edustajina kaksi muuta asiantuntijajäsentä, jotka osallistuvat OEN kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeudella. Näin varmistetaan, että ajantasainen tieto kulkee OEN:n ja perustajayhdistysten, SOA ja NÄE, hallitusten välillä.

Varsinaisia kokouksia pidettiin vuonna 2019 kaikkiaan kolme ja haastavana koronavuonna 2020, kaksi etäkokousta. Tämän lisäksi työryhmät kokoontuivat, joko palavereihin tai sähköisesti useamman kerran.

HYVÄ OPTOMETRISTIN TUTKIMUSKÄYTÄNTÖOHJEISTUS

OEN työsti aiempien Hyvä optikon näöntutkimus ja Hyvä optikon piilolasien sovitus -ohjeistuksen korvaavan Hyvä optometristin tutkimuskäytäntöohjeistuksen. Ohjeistus esiteltiin NÄE Optometriapäivillä tammikuussa 2019. Tämän jälkeen ohjeistus oli OEN kotisivuilla kommentoitavissa tammikuun 2020 loppuun saakka. Palautteita ei määräaikaan mennessä annettu, joten todettiin, että ohjeistus on esitettyssä muodossaan hyväksytty toimialan käytännöksi.

Ohjeistuksesta informoitiin OEN jäsenten toimesta myös Suomen Silmälääkäriyhdistystä, Lääkäriliiton silmälääkärit- alaosastoa sekä Valviraa.

OEN päätti myös 9 kuukauden siirtymäajasta, ennen kuin se edellyttää optometristeilta ja optikoilta uuden käytännön noudattamista 1.10.2019 alkaen. Siirtymäaikaan päädyttiin NÄE-jäsenyritysten toiveesta; siirtymäaika perusteltiin tarpeella varmistaa käytännön noudattaminen myymälöissä, mm. varmistamalla, että kaikkialla on käytössä tarvittavat välineet, osaaminen ja prosessit.

OEN-ohjeistukset ovat osa alan käytännön sääntöjä ja omavalvontaa. Esim. kantelutapauksissa viranomaiset käyttävät niitä arvioidessaan onko laillistettu optikko toiminut oikein ja yleisesti hyväksyttävällä tavalla. Hyvä Optometristin tutkimuskäytäntö kulkee myös käsikädessä Kanta-kirjaamisen kanssa.

OEN TIEDOTTAMINEN

29.8.2019 Hyvä optikko / optometristi vastaa tärkeään OEN-kyselyyn!

9.9.2019 Hyvä optikko / optometristi vastaa sinulle tärkeään OEN-kyselyyn 20.9 mennessä!

31.3.2021 OEN - Tarkista täydennyskoulutustilanteesi!

Optikon arvio silmälöydöksestä -lomake

OEN on tiedottanut lomakkeen käytöstä sekä suullisen luvan pätevydestä koskien silmä- ja/tai piilolasimääräyksen tekemistä.

OEN UUSI ILME

Vuonna 2019 työstettiin OEN:lle oma visuaalinen näkyvyys ja sivusto, joka eroaa naery.fi sivustosta.

OPTIKOIDEN AMMATTIOIKEUDET JA TÄYDENNYSKOULUTUSREKISTERIN TIETOSUOJASELOSTE

Vuonna 2019 laadittiin rekisterille oma tietosuojaseloste.

OPTIKON ARVIO SILMÄLÖYDÖKSISTÄ -LOMAKE

Vuonna 2020 työstettiin Optikon arvio silmälöydöksistä -lomake

OEN KYSELY OPTIKOILLE JA OPTOMETRISTEILLE

OEN toteutti loppuvuodesta 2019 laajan ”Hyvä optometristin tutkimuskäytäntö - sen toteuttaminen optikon ja optometristin käytännön työssä” - kyselyn kaikille optikoille ja optometristeille.

Kyselytutkimukseen osallistui yhteensä 381 henkilöä, joista 211:lla oli oikeus rajattuun lääkkeenmääräämiseen ja 170 henkilöä, joilla ei vielä ollut edellä mainittua oikeutta. Kyselytutkimus oli erittäin laaja ja se sisälsi kaikkiaan 39 monivalintakysymystä, joihin lähes kaikkiin liittyi myös selventävä sanallinen vastausosio.

Kyselytutkimus kertoi, että toimialallamme vallitsee hyvä tilanne osaamisen ja ammattitaidon suhteen. Laillistetut optikot hallitsevat melko hyvin alalle määritellyt uudet tutkimuskäytännöt, jotka ohjaavat näönhuollon ammattilaisen toimintaa. Kehitettävää riittää edelleen, mutta viime vuosina on otettu merkittävä loikka silmien terveydentilan tutkimisen käytännöissä.

Kyselytutkimuksen yhteydessä suoritettiin arvonta, jossa onnettaren suosikki sai palkinnoksi Helsinki2020 tapahtumapaketin, sisältäen majoitukset ja ruokailut.

>> <https://naery.fi/2020/08/24/laillistetut-optikot-hallitsevat-melko-hyvin-alan-tutkimuskaytannot/>

OEN KANNANOTOT

OEN:n toimesta ei toistaiseksi tehdä erillisiä suosituksia ICD koodilistauksen yleisimpien koodien käyttämisestä. Tilannetta seurataan kuitenkin aktiivisesti.

THL:n juridinen selvitys on päättynyt kouluterveydenhuollon osalta. Ei ole juridista estettä sille, että kouluterveydenhuollosta on suora linkki optikon/optometristin tutkimuksiin.

Kilpailutuksen tarjouspyyntöön on sisällytetty vain sanamuotoina optikon näöntutkimus tai pelkästään näöntarkastus, miten optikoita tulisi ohjeistaa em. asian suhteen?

Todettiin:

Optometristi tarjoaa näöntutkimuksia/silmäterveydstutkimuksia, ei pelkästään näöntarkastusta. Kun tilaajapuolella on lääkäri, niin lääkäri on vastuussa määräämästään toimenpiteestä. Vrt. silmälääkäri merkitsee reseptiin, että optikko/optometristi tekee refraktion, tällöin optometristi ei suorita silmäterveydstutkimusta vrt. silmälääkärin vastuu.

PYYNTÖ SANALLISEEN SELKEYTTÄMISEEN MYOPIA HOIDON OSALTA

Toimialalta on tullut pyyntöjä OEN:lle myopiakontrolli ja myopia management – sanojen käytöstä myopian kehittymistä hidastavasta, ennaltaehkäisevästä piilo- tai silmälasien avulla tapahtuvasta hoidosta.

OEN totesi, ettei se anna asiasta erillistä linjausta tai lausuntoa. Terminä ”myopia management” viittaa normaaleihin terveydenhuollon eri osa-alueilla annettaviin hoitosuosituksiin ja klinisiin käytänteisiin (vrt. Arterial Hypertension Management, Physiotherapy Management for Parkinson's Disease etc).

OEN toteaa, että ”myopia management” tai ”myopia control” -otsikoiden tarkoittama toiminta on aina **myopian hoitoa** (vrt. kuivasilmäisyyden hoito). Hoitoa voidaan toteuttaa joko lääkeainein tai tarkoitukseen kehitetyin optisin apuvälinein.

Myopian hoito voi olla lääkärin asettamaan diagnoosiin- ja siihen liittyvään hoitosuunnitelmaan perustuvaa, tai se voi olla laillistetun optikon terveydenhuollon ammattihenkilölain 1994/559 23 a §:n perusteella tuottamaa **oireen mukaista hoitoa**. Koska hoidon tavoitteena on hidastaa myopian kehittymistä, kysymyksessä on yleensä aina **ennaltaehkäisevä hoito**.

TIETOSUOJAVALTUUTETUN SELVITYSPYYNTÖ

Tietosuojavaltuutetulle on annettu selvitys koskien OEN:n ylläpitämää Optikoiden ammattioikeudet ja täydennyskoulutus -rekisteriä. Selvityspyyntö on toimintakauden päättyessä vielä kesken.

TÄYDENNYSKOULUTTAUTUMISTILANTEEN RAPORTTI

Optikoiden ja optometristien täydennyskoulutuksen tilanne arvioitiin marraskuussa 2020 ja vuodenvaihteen jälkeen, kun viiden vuoden tarkastelujakson ”vanhin vuosi” putosi seurannasta pois. Raporttiin otettiin mukaan kaikki alle 65-vuotiaat.

MUUTA

OEN:n laajan kyselytutkimuksen perusteella todettiin, että rajatun lääkkeenmääräämisen oikeuden saaneet kokevat, että he tarvitsevat, osaamisen ja teorian lisäksi, enemmän mahdollisuuksia hyödyntää ja käyttää tietojaan.

Kouluttavien ammattikorkeakoulujen kanssa työstitään mahdollisia ratkaisuja, joita voidaan toteuttaa yhteistyössä oppilaitosten kanssa.

NÄE verkkosivuille on luotu teemasivusto koululaisille ja vanhemmille. Yhteistyökumppaneina mm. kouluterveydenhuollon edustajia ja eri liittoja. OEN on mukana kumppanilistalla logolla. Kumppanuus on maksutonta.

OAMK:ssa on 2019 aloitettu Master`s degree in Clinical Optometry -YAMK-koulutus. OAMK:n YAMK-opiskelijoiden tutkimustöiden avulla laadittaneen toimialalle pohjoismaisen/kansainvälisen käytänteen mukaiset yhtenäiset ohjeistukset ja linjaukset. Ohjeistukset eivät kuitenkaan sellaisenaan tule voimaan, vaan päätösvalta ohjeistusten statuksesta on OEN:llä. OEN ei osallistu tutkimustöiden tekemiseen. Valmiit ohjeistukset toimitetaan myös SSLY:n hallitukselle lausuntoa varten. OEN pidättää kuitenkin itsellään oikeuden töiden jatkokäytöstä.

Kanta-järjestelmän kehittämisessä ollaan mukana. Mm silmänpohjakuvien Kanta-arkistointi alkaa vuodenvaihteessa 2019-2020. Tällöin siirtyvät Kantaan uudet tutkimukset.